

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus VIII. S. Martinus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

R.

TITULUS I. RATIO.

§. I.

*Figure, & Symbola.**Ex Veteri.*

Per Adam rationem, per Evam intellige affectionem, sive sensualitatem. Ad rationem cognitio, ad affectionem pertinet dilectio. Prius Adam formatus est, quam Eva: quia præcedit veri cognitio; sequitur iusti dilectio. S. Bonaventura in Pf. 121.

Lumen vultus tui. Pf. 4. 7. *posuit oculos ipsorum super corda illorum.* Vultus Dei dicitur ratio: quia, sicut per vultum homo homini assimilatur, & homo cognoscit hominem: ita per rationem similes sumus Deo, & Deum cognoscimus. Vel: vultus Dei dicitur ratio; & lumen huius vultus est gratia. Quia, sicut moneta est informis, donec imago regis ei imprimatur: ita ratio nostra deformis est, donec per gratiam Dei illustretur. Ratio enim est imago creatoris; sed gratia Dei est imago recreationis. Hugo Card. hic.

Completa est iniquitas tua Sion. Thren. 4. 22. Per Sion, quæ interpretatur specula, vel speculatio, rectè notatur ratio: quæ, dum ad consensum inclinatur, iniquitas consummatur. S. Bonaventura in Pf. 118.

Ex Novo.

Lucerna corporis tui est oculus tuus. Matth. 6. 22. Dominus ad interiorem oculum transfert sensum; & intendit, per internum oculum, naturalem rationem scientiæ præditam. Hæc enim pars animi est velut lucerna in homine. Integram huius mentis rectitudinem, ac scientiæ, appellat simplicitatem, dicendo: *si fuerit simplex*: ut intelligamus, omnem abusum, omnemque malitiam, spectare ad admixtionem alicujus contrarii. Nam tam naturale lumen, quam adjunctum per virtutes intellectuales, suâ simplicitate tendunt ad bonum. Et, si conformiter ad eorum simplicitatem uteremur eis, non nisi rectè uteremur illis, non nisi lumen essent. Cajetanus in Luc. 11. 34.

Lucerne ardenes. Luc. 12. 35. Theophylactus: adsit vobis lux rationis, & discretionis; ut dignoscatis, quid, & quomodo agendum sit.

Da mihi portionem substantiæ. Luc. 15. 12. Quæ est ista portio? quæ est habitus, ratio &c. quæ hominem præ cæteris animantibus in terrena habitatione contingunt. S. Chrysol. l. 5. Rationalis, ad quam subsequitur liberum arbitrium, substantia est hominis. Dat nobis Dominus rationem; ut eâ liberè, tanquam nostrâ substantiâ, utamur. Theophylactus hic.

Lux in tenebris lucet. Joan. 1. 5. Scilicet discretio rationis lucet in tenebris; id est, in con-

scientia illorum, qui malè agentes tenebræ facti sunt. S. Rupertus hic.

Voca virum tuum. Joan. 4. 16. Quare, dum mulier petit aquam, præcipitur ei vocare virum suum? S. August. tr. 15. in Joan. ad sensum moralem recurrit; quem sequitur Eusebius Emis. hom. de Samarit. Beda, Albertus M. S. Thom. Bonav. per virum intelligunt intellectum, per quem dirigi debet; ut intelligas, quæ dico spiritualiter, & non sentias carnaliter. Sylveira hic.

Erat quidam regulus. Joan. 4. 46. In sensu morali Sim. Cass. l. 5. c. 18. ait: quod regulus intellectus est rationalis; qui regere debet amorem, tanquam filium imperitum, & ab eo removere noxia; procurare utilia. Sensualitas fœminæ comparatur, ratio verò viro, per quam sensualitas regi debet. S. Thom. Aqu. in I. Cor. 11.

§. II.

Usus bonus sequela rationis.

Nec adipem, nec sanguinem, omnino comedatis. Levit. 3. 17. Omnis ratio, & intellectus animi, quem sanguis significat, sunt Deo consecranda: anima enim in Sanguine est. Quia in ratione, & intellectu, vita animæ consistit; sicut vita corporis in sanguine. Hugo Card. hic.

Eccc magi. Matth. 2. 1. Quare magi non appellantur reges? quia testimonium de Christo Domino à Sapientibus, in quibus ratio prævalet, illustrius erat, quam à regibus; in quibus voluntas regitur, & potentia. Et gloriofus erat, quod Christo subigeretur ratio, quæ in sapientibus prædominatur, quam quoddam potentia, quæ in regibus eminet. Sylveira hic q. 2.

Qui autem unum (talentum) acceperat. Matth. 25. 18. Committum est homini rationis talentum: quod si benè expenderit, ipse remunerabitur; si autem in terram defoderit, auferetur ab eo, & ipse punietur. Rupertus c. 21, in Gen.

Erat autem homo ex Phariseis. Joan. 3. 1. Cur Nicodemus vocatur homo? Rupertus l. 3. in Joan. hic homo, non tam pro naturâ, quam pro ratione, dici æstimandus est: siquidem & illi, quibus Iesus non credebatur semetipsum, omnes quidem naturâ homines erant; sed quia non rationabiliter quærebant ea, quæ nesciebant, quodammodo homines non erant.

Esto imitator Dei. Quomodo imitator? nunquid potes facere terram, aut mare? non utique: sed ut omnia per verbum facias, nihil sine verbo: omnia cum ratione, nihil sine ratione. S. Ambros. l. 22.

Philosophiam definiunt studium rectæ rationis. Non est amplius particeps rationis, qui peccat præter rationem. Clemens Alex. l. 1. pædag. c. 13.

Qudd

Vitis lactificans glorificans te Thaumaturg. sup.
Umbraculum Dei Bonaventura supra.
Umbraculum Spiritus Sancti. Methodius or. de
hyp.

Volumen Novi Testamenti à Deo scriptum.
Cretenis or. 2. als.
Volumen, in quo Dei verbum sine manibus
scriptum. Id. ib.

TITULUS VIII. S. MARTINUS.

Sedi pallium meum, evelli capillos ca-
pitis mei, & barbe. & sedi marens.
I. Esdræ. 9. 3. Miles pallium dedit ad lite-
teram. Monachus capillos evulsit, id est, tem-
poralia reliquit, quæ per capillos designan. ur.
Episcopus marens sedit: quia ad Episcopum

pertinet peccata subditorum flere. S. Thomas
Aq. in festo S. Martini.

Magnus erat Martinus animò, etsi exiguus
corpore: qui celestium amore succensus jugi
cogitatione ferebatur in Deum. S. Laurentius
Just. in eodem festo.

TITULUS IX. MARTYRES.

§. I. Figuræ Symbola Ex Veteri.

Vade, utrum tunica filii tui sit. Gen.
37. 32. Quæ sunt vestimenta nostri Jo-
seph, Christi, nisi S. Martyres? de quibus
II. 63. 2. quàm rubicunda sunt vestimenta tua!
S. Prosper de promissionib. p. 1. c. 27.

Tenuerunt sinistris manibus lampades,
& dextris sonantes tubas. Judic. 7. 20. In
tubis clamor prædicationis, in lampadibus
claritas miraculorum, in lagenis designata est
fragilitas corporum. S. Ruperus de oper. Spir.
S. I. 6. c. 15. ait de præliis Martyrum figuratis
in prælio Gedeonis.

Calix tuus inebrians quàm præclarus est!
Ps. 22. 5. Hoc calice inebriati erant Martyres,
quando ad passionem euntes suos non agnosce-
bant. Quid tam ebrium, quàm non videre u-
xorem flentem, non filios, non parentes? S.
Augustinus hic.

Estatem, & ver, tu plasmasti ea. Ps. 73.
17. Per hæc tempora significat Fideles diversâ
morum qualitate pollentes. Alii enim sunt
tanquam ætas fidei calore ferventes ad marty-
rium usque perducti: alii mansuetudine tempe-
rati tanquam ver æquabili Domino devotione
famulantes. Cassiodorus hic.

Calicem salutaris accipiam. Ps. 115. 13.
Pulcherrimè ac breviter, definita est Martyrum,
mors, calix salutaris. Calix, quia sub mensu-
ra bibitur; salutaris, quia in æternam salutem
Domino præstante propinatur. Cassiodorus hic.

Sophia jugulavit filios suos. Prov. 9. 2. Vul-
gata: Sapientia immolavit victimas. O bo-
nam matrem! opto & ipse in filios ejus redigi,
ut ab ea occidat, opto occidi, ut filius fiam.
Tertullianus lib. cui tit. Scorpiacus contra Gno-
sticos.

Ascensum purpureum. Cant. 3. 10. id est,
sella purpurea, ait Justus Orgel. est ingens, &
quasi innumera multitudo Martyrum. Corne-
lius hic.

Dentes tui sicut greges tonsarum. Cant. 4.
2. Dentes Ecclesiæ Martyres sunt; quibus in

ejus corpus omnis Gentilium populus, veluti
cibus quidam, manus, & trajectus est. S. Thom.
Vill. conc. de multis Martyr.

Sicut fragmen mali Punici Cant. 4. 3. V.
Beda: ostendit colorem Puniceum in genis
Ecclesiæ; cum prima, & eminentiora ejus mem-
bra, id est, Martyres sancti, sanguinem fundunt
pro Christo.

Messui myrrham cum aromatibus. Cant.
5. 1. Metit myrrham cum aromatibus, quando
Martyres suos cum cæteris electis, ubi ad matu-
ritatem quique donata sibi perfectionis perve-
nerint, quasi quâdam falce mortis ab hac vita
præcidit, atque ad interna supernæ beatitudi-
nis gaudia perducit. V. Beda l. 4. c. 5. hic.

Genæ vbi sicut areola aromatum. Cant.
5. 13. Genæ sunt Martyres, qui sanguinem
suum pro fide Christi fundentes, quasi genæ in
facie sponsi rubent. Richardus à S. Vict. c. 38. hic.

Egrediamur in agrum. Cant. 7. 11. in a-
gro Christiani, in vineis Ecclesiæ, in floribus fi-
des, in fructibus virtutes, in malis Punicis Mar-
tyrium designatur. S. Isidorus hic.

Et quasi holocausti hostiam accepit illos.
Sap. 3. 6. id est, sicut holocaustum, quod to-
tum Deo incenditur, Deo acceptum est; ita
passio Martyrum, igne tribulationum exterius
combustorum; & igne charitatis, & fidei, inte-
rius accensa, accepta est in conspectu Domini
pretiosa. Hugo Card. hic.

Veri exercitus in coccineis Nahum. 2. 3.
q. d. milites Chaldaeorum erunt nobiles, ideoq;
vestiuntur chlamydibus coccineis: cocceus enim
erat nobilitum, imò regum, vestis; ut dixi Thr.
4. 5. De Cyri exercitu Xenophon l. 6. Pædiæ
Cyri: universus exercitus aere fulgurabat, Pu-
niceo que florebat ornatu. Causam dat noster
Martinus à Roa l. 1. singul. c. 2. ut scilicet san-
guis, si quis ex vulnere esset impressus, absorbe-
retur à cocco; tum illi confidentius, & sine pa-
vore, pugnarent. Cornelius hic. Coccinei mi-
lites Christi, sunt Martyres, qui sanguine suo
purpurantur: qua de causa Cardinales purpurâ
vestiuntur; ut ostendant, se paratos pro Christo,
& Ecclesiæ, sanguinem fundere. Id. ib.

Ex